

Tranby kirke

1855-1980

*Hilsen fra
biskopen i Tunsberg*

FRA ÅR TIL EVIGHET

125 år er lang tid. Tranby langkirke — bygget i stein — kan med rette feire jubileum. Det er verdi i å stanse opp og ta en tenkepause ! Litt av hvert av historie og »historier» ville kunne høres om kirkeveggene talte. Tenk bare på hvilke endringer som er skjedd på de siste 125 år ! Forsøk å høre ekkoet fra kirkeveggene av kjerrelyd og hestetramp, av dombjeller og mennesker som slår floke i vinterkulda, eller av ordene som ble vekslet om problemene i skiftende tider. Prøv å se hva taket har tittet ned på av variasjoner i klesplagg og forskjell i måte å te seg på i kirken !

Årene har skiftet. Og menneskenes forhold har endret seg. Også forholdene i kirken : Salmer og liturgi og språkbruk i prekner har gjennomgått forandringer.

Men Ordet og Sakramentene er de samme. Og kirken, som representant for år og skiftende tider, har også **evighetens sus** fra vegg til vegg og fra gulv til tak ! Ja, kirken er betrodd gjennom nådemidler å føre mennesker i alle slekter og tider fra år til evighet.

KIRKESTEDET TRANBY

Det er i år 125 år siden den nåværende Tranby kirke ble innviet, men som kirkested er Tranby mye eldre.

Den gamle steinkirken som ble revet i 1854, hadde stått siden før Manne-dauen. I gamle diplomer er den nevnt allerede i 1347. Antakelig ble den bygget på 1200-tallet, og den ble innviet til St. Michael. På denne tiden ble det bygget mange kirker i Norge, og en del av disse er fortsatt i bruk. Det er imidlertid mye som tyder på at det også før denne tiden var kirke på Tranby, antakelig en trekirke (kanskje fra Olav den helliges tid).

Tranby kirke har fått en praktfull beliggenhet 204 meter over havet, med utsikt over en stor del av bygda. Et sagn forteller at da det skulle velges kirketomt, ble en utemmet fole sluppet løs. Der den stoppet, skulle kirken bygges.

Selve navnet Tranby kan en ikke sikkert si hva kommer av. Det har også gjennomgått forandringer i tidens løp.

I biskop Øistein Aslakssøns jordebok som ble skrevet på 1400-tallet, er følgende navneformer brukt:

Trandeby, Trandabiar, Trændeby.

I følge et register vedrørende Osloar Profastedømme var det i 1590 seks kirker i Lier, den ene av dem var »Trandabiar Kirkia». I likhet med andre kirker ble også denne overtatt av kongen (staten) ved reformasjonen.

For å skaffe penger til en slunken statskasse, begynte kongen å selge kirker, og i desember 1752 kjøpte almuen i Lier bygdas kirkehus.

TRANBY FÅR NY KIRKE

Det var imidlertid ikke lett for almuen å holde kirkene bygningsmessig ved like, og da Lier kommune 30. april 1842 overtok kirkene, var de i dårlig stand. Om Tranby kirke kan en i formann-

skapsprotokollene lese mellom annet at kirkens sval holdt på å falle ned.

Kirken var også blitt for liten til å romme »sin Almue, som aarlig tager til». Etter grundige overveielser fant da Formannskapet at det burde bygges ny kirke i Tranby.

Res. kap. Mauritz Thønnesen var ordfører i disse årene, og har sikkert sin store del av æren for det store løft som Lier nå tok når det gjelder kirkebygg. I 1849 ble Frogner kirke grundig reparert, i 1852 ble Sylling nye kirke innviet, og mandag 19. september 1855 var det innvielse av Tranby kirke. Fra Drammens Tidende for 1855 siterer vi:

»Den 19de Desember havde Lier Præstegjeld den Glæde at se sin 3dje Kirke fra Nyt av opført, høitideligen at blive indviet til det viktige Maal og Øiemed. Hans Høiærverdige Biskop Arup udførte Forretningen paa sin kjærlige og tiltalende Maade, idet han udviklede af Lignelsen om Indbydelsen til den store Nadverd, Bryllupsklædningens Natur og Væsen.»

Referat forteller videre at professor Kaurin talte fra kordøren over

i det gamle koret. Selve korgulvet ble også trukket fram og noen benkrader tatt bort. Interiørmessig er det imidlertid et stort spørsmål om kirken tjente på denne forandringen som utvilsomt har gjort korpartiet noe mørkere. Forandringen vakte da også mye diskusjon og uenighet i sin tid.

I 1955 — 56 fikk kirken en hovedrestaurering. Sprekkdannelse i veggene ble utbedret og en grundig takreparasjon ble foretatt. Kirkens galleri ble trukket to meter tilbake for å gjenopprette den arkitektoniske harmoni som ble forstyrret da kirkens kor ble gjort kortere. Hele kirken ble malt i de farger den har i dag. På grunn av restaureringsarbeidet var kirken stengt i jubileumsåret 1955, Kirkens 100-årsdag ble derfor ikke feiret. Søndag 28. oktober 1956 (Bots- og bededag) ble kirken gjenåpnet.

KAPELLET

I 1913 ble gravkapellet ved Tranby kirke tatt i bruk. Kapellet gjorde sin tjeneste gjennom årene og ble etter hvert ganske nedslitt. Særlig var golvet i dårlig forfatning. I 1960-årene fikk derfor kapellet en grundig reparasjon og oppussing. Det gamle tregolvet ble erstattet av skifer-golv med varmekabler under. Gjellebekk-marmor ble valgt som materiale i det nye alterbordet, mens det er brukt skifer i talerstol og katafalk. Kapellet er i dag et verdig samlingssted som har plass til bortimot hundre mennesker.

INVENTAR

En del av inventaret i Tranby gamle kirke fikk plass i den nye kirken. Alttertavlen er allerede nevnt. Den måtte senere vike plass for en ny og større tavle, og er nå på Drammen Museum hvor den har en sentral plass i museets kirkeavdeling. Den gamle kirken hadde to klokker. Den ene, som er støpt i 1599, ble overført til den nye kirken. Denne

Alttertavlen er fra ca. 1892 og er en reproduksjon etter Tidemand.

klokken har innskrift som forteller at herr Olaf Pharsen var prest og Tron Opsal kirkeverge i det året klokken ble støpt. Klokken har tydelige filemerker på undersiden. I følge folketroen hadde spon fra en kirkeklokke helbredende virkning på mange lidelser.

Den andre klokken fra gamlekirken var sprukket og måtte støpes om. Samtidig ble den antakelig gjort større. Arbeidet ble utført av O. Olsen, Nauen i 1855 og kostet 124 Spd. For 2 Spd. 4 ort besørgte Andreas Guttormsen Egge transporten fra Tranby til Sem. Denne klokken har innskriften:

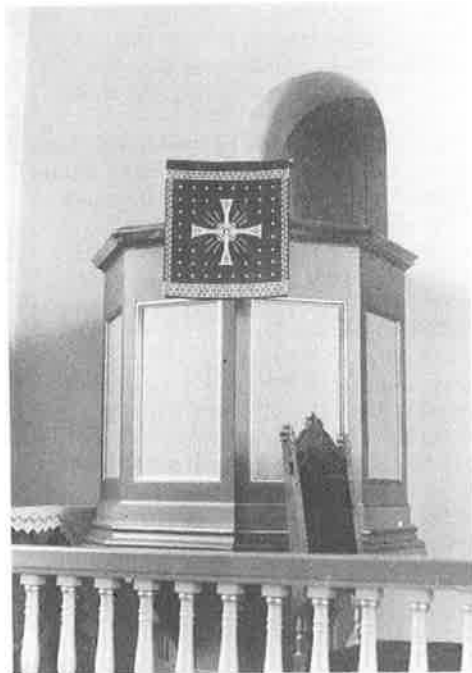
»OVER DALEN JEG RINGER
OG KALLER/
TIL GRAVENS FRED OG
TIL KIRKENS HALLER/
HVOR NAADEN TILBYDES I ORD
OG DAAB/
OG NADVÆR ER DÆKKET.
O, HØRER MIT RAAB.»

Gyldenlærstol i Tranby kirke

Den gamle, vakre gyllenlærstolen som har plass i koret, kjenner vi ikke historien til. Kirkens lysekroner er ikke like gamle, men er alle kjøpt for midler som er gitt av Kirkeforeningen og private. Det samme gjelder de syv lampettene som er kommet til i de siste årene. De vakre korstolene med rødt plysjtrekk er anskaffet etter en innsamling i 1944.

Kirken har to meget pene alterduker. Den ene er sydd ved Husfliden, Oslo, mens den andre har Birgit Haugom sydd med 208.000 sting. Av annet utstyr som kirken har fått i de senere år, kan nevnes: Messing lysestaker, blomstervaser i messing og krystall, servietter, løper og duk (alt i hardangersøm), salmenummer-tavle og piano. Kirken har tre messe-hagler: en eldre rød, en grønn og en lilla. Den siste er en gave fra en anonym giver i menigheten.

Prekestolen

KIRKENS INDRE LIV

Atskillig vanskeligere enn å gjøre rede for disse synlige ting, er det å etterspore det åndelige liv som har fulgt Tranby kirke. Kirkesøkningen har sikkert vekslet, da som nå. Men Tranby kirke har gjerne hatt ord for å være den best besøkte kirken i prestegjeldet.

Den såkalte »Bok for offer og kollekt i Tranby kirke» går tilbake til 1935. Det første offer som er ført inn i denne, er til Det norske Lutherske Indremisjons-selskap med kr. 40,35. Dette viser også et typisk trekk for Tranby menighet, de frivillige misjonsorganisasjonene har hatt stor plass i menighetens liv. Men også for humanitære formål har menigheten hatt forståelse. Den 11. oktober 1936 var det ofring til »de etterlatte etter Loen-ulykken», og da ble det gitt kr. 165,28 som var

PROLOG

Til Tranby kirkes 125-årsjubileum
ved OLEA TALLAKSRUD

*Det er nå lenge siden
vi må tilbake gå
for disse minnerne å få.
Så langt som det er tegnet ned
sto der først en trekirke på dette vårt kirkested,
og i 1347 ble det til St. Michael innviet en liten kirke.
Av sten var den bygd,
der hadde den sitt virke,
der sto den sterk og trygt.
Da var det andre tider, enn de vi har nå,
for kirken hadde part i flere gårder, for levebrød å få,
Men sikkert var det mange, som også der fikk stilt sin trang,
de søkte Gud den gang,
om kirkeveien da var lang.
Men menigheten vokste fram,
og i 1700-tallet ble kirken nok for trang for dem.
Da spiret det en tanke fram
hos flere vise menn:
Nå må her gjøres no'
skal menigheten vår bli god!*

*Det blir nå ingen annen rå,
enn å la budstikka gå
slik at dugnadsarbeidet blir satt i gang,
så der de møtte alle mann.
Og uten de hjelpemidler vi har i dag
ble nok dette mange tunge tak
og sikkert ingen åtte timers dag.
Men dette var en hjertesak.
Derfor bærer den også bud
om deres tillit og tro til Gud.
I 1854 ble så stenkirken revet ned,
for å gi plass til en ny kirke på samme sted.
I året 1855 kom ved dugnad Tranbys siste kirke opp*

Parti fra alteret.

*Vi må heller ikke glemme Guds krav til alle oss
som vil stille under Kristi kors,
At forbønnen er et virkemiddel ingen kan ta fra oss,
forbønn er også verdens håp,
den møter oss ved vår dåp.
Be for dem som formidler ordet,
og for dem som søker, at de finner vei til natverdsbordet.
Det er mulig, at mange ved din bønn får bud,
og for deg selv, føler du deg nærmere din Gud.
Så vil jeg takke for meg selv
for tjenesten ved orglet i 32 år.
For rike ord fra prekestol,
og ved knefall der ved altergang.
Og så den kjære klang,
ved menighetens salmesang.
Ja, takk for alt vår Herre gjennom kirken har oss givet.
i kjærlighet og omsorg gjennom livet
Velsign så Gud vår kirke
og hellige sitt ord
at evigheten sikres ved fedres kirkespor.*

29. Andreas Gjerdi, f. 6/3-1902, sokneprest fra 1942 til 1945
30. Olav Flæten, 1950 — 1954
31. Lars Tjeldflaat, 1955 — 1958
32. Nils Rosef, 1959 — 1965
33. Sverre Brekke, 1966 — 1975
34. Jakob Hillestad, 1975 — 1980
35. Svein Helland, fra 1980 —

KILDER :

Drammens Tidende og Buskerud Blad
 Bygdeboken for Lier
 Kallsbok for Lier
 Lier Menighetsblad v/C. Østbye
 Frogner kirke gjennom 250 år
 Topografisk beskrivelse av Johan Vibe

FOTOGRAFER :

Forside : Thomas Wiborg
 Øvrige bilder : Thor Matthisen

INVITASJON :

Vi har herved gleden av å innvitte til Tranby kirkes 125-års jubileum som feires søndag 9. november 1980.

Program: Kl. 11: Jubileumsgudstjeneste i Tranby kirke
 v/biskop Dagfinn Hauge.
 Sokneprest Svein Helland intimerer.
 Sang av Tranby kirkekor. Offer til menighetsbuset.

Kl. 17: Jubileumsfest på Lierskogen samfunnsbus.
 Tale av prost Karl Dan. Antihonisen.
 Jubileumsberetning v/gbr. Arnt Ekeberg.
 Sang av Ola St. Isene. Bevertning. Hilsener.
 Avslutning v/prost Ingebrigt Dable.

T r a n b y M e n i g h e t
 v/Jubileumskomiteen